

الإشارات

کندوکاوی در برجسته‌ترین رخدادهای
بازارهای سرمایه عربی

سال دوم | شماره ۳۶ | ۲۱ فروردین ۱۴۰۳

اداره امور بین‌الملل

بسم الله الرحمن الرحيم

تدوین و انتشار اداره امور بین الملل سازمان بورس و اوراق بهادار
راهبری دکتر حسین محمدی، مشاور عالی و جانشین رئیس سازمان در حوزه فناوری اطلاعات و امور بین الملل
نظارت کریم کریمی، رئیس اداره امور بین الملل سازمان
همکاران این شماره کریم کریمی

مطالب این نشریه لزوماً انعکاس نظرات سازمان بورس و اوراق بهادار ایران نیست.
نشریه الاشارات از دریافت مقاله‌ها و اخبار مناسب استقبال می‌کند.
نشریه در دخل، تصرف و تلخیص مقاله‌ها آزاد است.
نقل مطالب با ذکر مأخذ مانعی ندارد.
نشانی نشریه: تهران، تقاطع خیابان مطهری و قائم مقام فراهانی، ساختمان بورس و اوراق بهادار، طبقه دوازدهم،
اداره امور بین الملل
تلفن: ۰۲۱ - ۸۴۰۸۳۷۰۷
نشانی اینترنتی: www.seo.ir
پست الکترونیک: intl@seo.ir

فهرست

● عملکرد شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته

● مروری بر اخبار بازار سرمایه جهان عرب در هفته گذشته

● ارتقای رتبه اعتباری کشور عمان

● گزارش: اقتصاد خاورمیانه با وجود کاهش بهای نفت و ناآرامی‌های

ژئوپلیتیکی، قوی باقی می‌ماند

● رشد ۳۵ درصدی بخش خصوصی ابوظبی در ۸ سال گذشته

● افزایش ورود گردشگران به قطر

عملکرد شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته

روند تحرک شاخص بورس‌های عربی منطقه در دو هفته گذشته کاملاً قرمز رنگ بود. به جز بورس لبنان که رشد ۳ درصدی را ثبت کرد، شاخص تمام بورس‌های دیگر کاهشی بود. بورس قطر با حدود ۴ درصد افت، بدترین عملکرد را داشت. این میزان برای بورس‌های عراق و عمان بیش از ۳، اردن بیش از ۲، کویت، مصر، بحرین، دوبی و عربستان بیش از یک، و ابوظبی و فلسطین کمتر از یک درصد بود.

به دلیل تداوم تنش‌های ژئوپلیتیک در منطقه و کاهش تولید نفت، که موضوع اعلام کاهش نرخ بهره توسط فدرال رزرو آمریکا را تحت‌الشعاع قرار داد، بهای نفت خام به روند صعودی خود ادامه داد. همچنین، با اعلام کاهش نرخ بهره از سوی فدرال رزرو و عدم اعلام تاریخ مشخص زمان‌بندی این کاهش، و همچنین گزارش وزارت کار آمریکا مبنی بر افزایش بیش از انتظار نرخ بیکاری در آن کشور و در هفته گذشته، بهای جهانی طلا را به بالاترین حد در تاریخ رسید. در این هفته سرمایه‌گذاران از نزدیک داده‌های اقتصادی و سیاست‌های پولی را برای بروز نشانه‌هایی در مورد چشم‌انداز تقاضای نفت، و به دنبال آن تحرک بازار طلا و بازار اوراق بهادار زیر نظر خواهند داشت.

رتبه	کشور	شاخص	4 April 2024	تغییر هفتگی (%)	تغییر از ابتدای سال End-2023
۱	اردن هاشمی	Amman SE General	2,442.02	-2.10	0.58
۲	امارات متحده عربی	DFM General	4,240.05	-1.20	4.70
۳	امارات متحده عربی	FTSE ADX General	9,237.26	-0.90	-3.42
۴	بحرین	Bahrain All Share	2,022.04	-1.26	3.09
۵	عراق	ISX Main 60	883.48	-3.17	-1.08
۶	عربستان سعودی	Tadawul All Share	12,705.42	-1.01	6.17
۷	عمان	MSM 30	4,663.47	-3.03	3.97
۸	فلسطین	Al-Quds	542.57	-0.30	-7.60
۹	قطر	QE General	9,816.30	-3.87	-4.56
۱۰	کویت	Main Market 50	5,838.98	-1.91	6.75
۱۱	لبنان	BLOM Stock	1,748.57	3.18	-12.90
۱۲	مصر	EGX 30	28,506.16	-1.89	15.45

مروری بر اخبار بازار سرمایه جهان عرب در هفته گذشته

● ارتقای رتبه اعتباری کشور عمان

مؤسسه رتبه‌بندی اعتباری «استاندارد اند پورز» با اشاره به تقویت ترازنامه دولت و اصلاحات اقتصادی، چشم‌انداز خود در مورد عمان را از «بائبات» به «مثبت» ارتقا داد.

این مؤسسه به انتظار تداوم شتاب اصلاحات مالی و اقتصادی عمان از سال ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۷ اشاره کرد و افزود انتظار می‌رود تولید ناخالص داخلی (GDP) این کشور در همین مدت، سالانه حدود ۲ درصد رشد کند. با این حال، به دلیل قیمت بالای نفت، انتظار می‌رود عمان برخی اقدامات از جمله معافیت‌های مالیاتی و یارانه‌ها را تعدیل کند. عمان همچنین هزینه ویزای کار را برای تشویق رشد بخش خصوصی کاهش داده است.

عمان در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ و پس از هفت سال کسری بودجه و کسری حساب جاری، در هر دو بخش به مازاد دست پیدا کرد. S&P پیش‌بینی کرد که در سه سال آینده مازاد بودجه دولت عمان به طور متوسط حدود ۱/۲ درصد تولید ناخالص داخلی باشد. این مؤسسه انتظار دارد اصلاحات دولتی و قیمت‌های مطلوب نفت از این رشد حمایت کند. در حالی که درآمدهای دولت به شدت به نفت و گاز متکی است، عمان در برنامه مالی میان‌مدت خود به تلاش‌های خود برای کاهش این اتکا ادامه داده است.

● گزارش: اقتصاد خاورمیانه با وجود کاهش بهای نفت و ناآرامی‌های ژئوپلیتیکی، قوی باقی می‌ماند

مؤسسه «پرایس واترهایوس کوپرز (PWC)» در آخرین شماره «دیدهبان اقتصاد خاورمیانه» گزارش داد که اقتصاد خاورمیانه علی‌رغم چالش‌های ناشی از کاهش تولید نفت و ناآرامی‌های ژئوپلیتیکی، همچنان قوی خواهد ماند. این گزارش بر قدرت آتی بخش غیرنفتی تأکید داشته، که

عملکرد قوی تولید ناخالص داخلی بخش غیرنفتی (GDP) در سال ۲۰۲۳ و عملکرد مثبت شاخص مدیریت خرید (PMI)، تقویت شده است.

این گزارش همچنین بر ظرفیت تأمین مالی سبز در حمایت از تنوع اقتصادی، ایجاد شغل و جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) در سراسر منطقه تأکید می‌کند. سه موضوع برجسته در این گزارش عبارتند از:

○ کاهش تولید نفت و انعطاف‌پذیری بخش غیرنفتی: علی‌رغم تصمیم اعضای اوپک پلاس برای

تمدید کاهش تولید تا سه ماهه دوم سال ۲۰۲۴، بخش غیرنفتی در خاورمیانه انعطاف‌پذیر است. دیده‌بان اقتصاد خاورمیانه انتظار دارد کاهش تولید نفت، به انقباض در این بخش نفت در خاورمیانه و در سال ۲۰۲۴ منجر شود. برای مثال، عربستان سعودی برنامه‌های خود برای افزایش ظرفیت تولید نفت را به دلیل پویایی عرضه و تقاضا متوقف کرده است. این اقدام به این کشور اجازه می‌دهد تا سرمایه بیشتری را در پروژه‌های انرژی جایگزین، از جمله گاز و منابع انرژی تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری کند. علاوه بر این، قطر اعلام کرده است که قصد دارد ظرفیت های گاز طبیعی مایع (LNG) خود را با پروژه «North Field West» گسترش دهد. این یک گام مهم در راهبرد قطر برای افزایش ظرفیت تولید LNG خود بوده و موقعیت این کشور را در بازار جهانی LNG تثبیت می‌کند. از آنجا که گاز، چشم‌انداز خوش‌بینانه‌تری نسبت به نفت پیدا می‌کند، جذابیت آن به دلیل انتشار کمتر کربن، در حال افزایش است.

○ کریدورهای تجارت: اختلال در تجارت دریای سرخ، بحث‌ها را در مورد کریدورهای تجاری

جایگزین دوباره شعله‌ور کرده است. پیشنهادهایی مانند کریدور اقتصادی «هند-خاورمیانه-اروپا (IMEC)» و «جاده توسعه عراق» روی میز است. با این حال، دیده‌بان اقتصاد خاورمیانه بیان می‌کند که پیشرفت در هر یک از این ابتکارات، به حل و فصل درگیری‌های فعلی منوط می‌باشد.

○ تأمین مالی سبز: در پی موفقیت COP28 و معرفی چارچوب‌های مالی سبز، تأمین مالی سبز در

خاورمیانه شتاب بیشتری می‌گیرد. در گزارش دیده‌بان اقتصاد خاورمیانه گزارش شده که

انتشار اوراق قرضه سبز و صکوک در خاورمیانه در سال ۲۰۲۳ دو برابر شده و با پیشگامی امارات و عربستان سعودی به ۲۴ میلیارد دلار رسیده است. علاوه بر این، انتشار یک چارچوب مالی پایدار توسط عمان و انتشار آتی اولین اوراق قرضه سبز در قطر، بر تعهد منطقه به پایداری و تنوع اقتصادی توجه بیشتری مبذول شده است. همچنین، عربستان سعودی در حال بررسی یک انتشار «اوراق سبز دولتی» است.

● رشد ۳۵ درصدی بخش خصوصی ابوظبی در ۸ سال گذشته

بخش خصوصی در ابوظبی با رشد ۳۵ درصدی در طول هشت سال گذشته رشد قابل توجهی را تجربه کرده است. در سال ۲۰۲۳، ارزش آن به نزدیک به ۳۳۹ میلیارد درهم (۹۲ میلیارد دلار) رسید که نقش مهمی در توسعه اقتصاد غیرنفتی امارات داشت.

به گفته «دپارتمان توسعه اقتصادی ابوظبی (ADDED)»، این رشد با رشد کلی تولید ناخالص داخلی ابوظبی مطابقت دارد. علاوه بر این، بخش غیرنفتی امارات با رشد سالانه ۹/۱ درصدی به ۶۱۰ میلیارد درهم رسید و ۵۳/۴ درصد GDP واقعی در سال ۲۰۲۳ را پوشش داد. این رشد توسط بخش خصوصی و همچنین مشاغل خانوادگی به دست آمد.

بر اساس گزارش اخیر دولت، اقتصاد ابوظبی در سال ۲۰۲۳ نرخ رشد سالانه ۳/۱ درصدی را تجربه کرد و به بالاترین رقم در یک دهه گذشته رسید. این رشد عمدتاً ناشی از گسترش قابل توجه بخش غیرنفتی و پاسخی بود به شتاب تلاش‌های دولت در متنوع‌سازی اقتصاد.

مهم‌ترین بخش‌هایی که نقش مهمی در تنوع اقتصادی ایفا کرده‌اند، عبارتند از: تولید، ساخت و ساز، امور مالی، تجارت، حمل و نقل، املاک و فناوری اطلاعات و ارتباطات.

● افزایش ورود گردشگران به قطر

تعداد گردشگران وارد شده از منطقه شورای همکاری خلیج فارس (GCC) به قطر در ماه ژانویه ۲۰۲۴ در مقایسه با مدت مشابه در سال گذشته به ۱۶۰/۶ درصد افزایش به ۳۷۰۰۵۱ نفر رسید. گردشگران GCC، ۵۳ درصد از ورودی‌های قطر را تشکیل می‌دهند که سهم قابل توجهی در رشد بخش گردشگری این کشور داشته است.

راهبرد قطر، پذیرایی از ۶ میلیون گردشگر تا سال ۲۰۳۰ با هدف آن افزایش سهم بخش گردشگری در تولید ناخالص داخلی از ۷ درصد به ۱۲ درصد است.

هفت درصد از گردشگران نیز از اتباع سایر کشورهای عربی هستند که ۴۴۶ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته است. همچنین ۱۵ درصد بازدیدکنندگان از آسیا و ۲۰ درصد نیز از اروپا بوده‌اند. گردشگران آمریکایی و آفریقایی نیز ۵ درصد از تعداد کل گردشگران را تشکیل می‌دهند.

قطر سومین راهبرد «توسعه ملی ۲۰۲۴-۲۰۳۰» را اجرایی کرد که آخرین مرحله در دستیابی به اهداف چشم‌انداز ملی «قطر ۲۰۳۰» است. قطر در چشم‌انداز خود تأکید زیادی بر بخش گردشگری و رشد آن دارد. این کشور برای حمایت بیشتر از بخش گردشگری، تقویمی از رویدادها را برای سال ۲۰۲۴ معرفی کرد که بیش از ۸۰ رویداد منحصر به فرد را به نمایش می‌گذارد. این تقویم شامل رویدادهای هنری و فرهنگی، کنفرانس‌ها، رویدادهای ورزشی، اجلاس و پنل‌ها در تلاش برای جذب طیف وسیعی از بازدیدکنندگان است. این مهم به قطر اجازه می‌دهد تا طیف بیشتری از گردشگران را مطابق با چشم‌انداز خود جذب کرده و به رشد اقتصادی خود کمک کند.